

Vergaderjaar 1987–1988

20 406

**Instelling van een Raad voor het cultuurbeheer
(Wet Raad voor het cultuurbeheer)**

Nr. 5

VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 25 mei 1988

De vaste Commissie voor Welzijn en Cultuur¹ belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer van haar voorlopige bevindingen als volgt verslag uit te brengen.

1. Algemeen

De leden van de C.D.A.-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel tot instelling van een Raad voor het cultuurbeheer. Gezien het belang van de generale verantwoordelijkheid van de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur voor het landelijk bestel met betrekking tot dit beleidsterrein achtten de leden van de C.D.A.-fractie de samenvoeging van de huidige drie adviesraden – de Monumentenraad, de Archiefraad en de Commissie van advies voor natuurhistorische musea – van het allergrootste belang. De C.D.A.-fractieleden toonden zich verheugd te kunnen vaststellen dat ook bovengenoemde huidige adviesraden zich positief hebben uitgelaten over de nieuw in te stellen Raad voor het cultuurbeheer.

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden met instemming kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel. Niettemin wensten zij nog een aantal vragen te stellen en opmerkingen te maken.

Deze leden wilden geïnformeerd worden over de argumenten van de projectgroep-Van der Ploeg om de werkzaamheden van de Rijkscommissie voor de bescherming van monumenten tegen rampen en oorlogsgevaar te beëindigen. Bestaat er, zo vroegen deze leden, een rampenplan ter bescherming van monumenten en zo ja, kan dan nader worden aangegeven wat de inhoud van dit plan is?

De leden van de P.v.d.A.-fractie konden instemmen met het streven naar samenhang in het beleid ten aanzien van het cultuurbeheer, zoals eerder in de Wet tot behoud van het cultuurbeheer tot uitdrukking is gekomen. Zij stonden positief tegenover het onderzoeksprogramma en de in het verlengde daarvan te nemen maatregelen inzake de bescherming van cultuurgoederen tegen milieuverontreiniging. Zij wensten geïnformeerd te worden over de opzet van dit onderzoek, de (voorlopige) uitkomsten, de te nemen maatregelen en de kosten die met

¹ Samenstelling:

Leden: Keja (VVD), Van der Sanden (CDA), Worrell (PvdA), voorzitter, Beinema (CDA), ondervoorzitter, Kraaijeveld-Wouters (CDA), Hermans (VVD), Niessen (PvdA), De Pree (PvdA), Groenman (D66), Lankhorst (PPR), Oomen-Ruijten (CDA), Ter Veld (PvdA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Van der Heijden (CDA), Kamp (VVD), Dijkstal (VVD), Nuis (D66), De Cloe (PvdA), Lilipaly (PvdA), Frissen (CDA), Essenlink (CDA), Koetje (CDA) en Vliegenthart (PvdA).
Plv. leden: Ploeg (VVD), Laning-Boersema (CDA), Van Es (PSP), Tuinstra (CDA), Doelman-Pel (CDA), E. Terpstra (VVD), Van Otterloo (PvdA), Schaefer (PvdA), Eisma (D66), Van der Vlies (SGP), Krajenbrink (CDA), Verspaget (PvdA), Müller-van Ast (PvdA), Vriens-Auerbach (CDA), Van Heemskerck Pillis-Duvekot (VVD), Schutte (GPV), Wolffensperger (D66), Buurmeijer (PvdA), Jabaaij (PvdA), Gerritse (CDA), Hennekamp (CDA), Leerling (RPF) en Hageman (PvdA).

de maatregelen gemoeid zullen zijn. In het bijzonder hadden de gevolgen van de verzuring op archieven en monumenten hun aandacht. Zou globaal – in geld uitgedrukt – kunnen worden aangegeven hoe groot de jaarlijkse schade is die de verzuring ons cultuurbezit berokkent?

De leden van de P.v.d.A.-fractie wilden graag geïnformeerd worden over de standpunten van de Monumentenraad, de Archiefraad en de Commissie van advies voor de natuurhistorische musea.

De leden van de V.V.D.-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het voorliggende wetsvoorstel tot instelling van een Raad voor het cultuurbeheer.

Zij konden in grote lijnen instemmen met het doel en de strekking van het wetsvoorstel. Zij deelden het standpunt van de regering, dat het voor de vervulling van de overheidstaak met betrekking tot het beheer van het culturele erfgoed wenselijk is een vast college van advies in te stellen, waarin de samenhang van de advisering over het beleid op het terrein van de archeologie, de archieven, de monumenten en de musea gestalte krijgen.

De leden van de fractie van D66 hadden geen bezwaren tegen het onderhavige wetsvoorstel. Dit had hun echter wel aanleiding gegeven tot het formuleren van enige vragen.

Hoe denkt de minister in de toekomst gestalte te kunnen geven aan het overleg met het veld over beleidsvoornemens op de terreinen die in het onderhavige wetsvoorstel aan de orde zijn?

Bij de leden van de D66-fractie bestond onduidelijkheid over de positie van de huidige leden van de diverse raden die zullen worden opgeheven. Er bestond eveneens onduidelijkheid over de rechtspositie van de leden van de Raad en de algemeen secretaris. Kan de minister aangeven hoe in beide gevallen het een en ander geregeld zal worden?

De leden van de S.G.P.-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel tot instelling van een Raad voor het cultuurbeheer en de daarbij behorende toelichting. Zij hadden begrepen dat dit wetsvoorstel een uitvloeisel is van de aanbevelingen van de commissie-Van der Ploeg inzake adviesorganen.

Deze leden waren het met de regering eens dat de bestaande adviesstructuur toe is aan een heroverweging. Zij constateerden een tendens naar het verbeteren van de samenhangen in het beleid met betrekking tot het beheer van het culturele erfgoed van Nederland. Zij konden zich dan ook voorstellen dat, gegeven een accentverschuiving naar het generale beleidsniveau, de regering het wenselijk acht de adviesstructuur hiermee in overeenstemming te brengen.

De leden van de S.G.P.-fractie vroegen zich af waarom er in de memorie van toelichting geen aandacht wordt geschonken aan de normstelling met betrekking tot het cultuurbeheer; naar hun mening zou deze mede bepalend kunnen zijn voor het terrein waarop het nieuw in te stellen adviesorgaan zich gaat bewegen. Ook vroegen zij zich af of en zo ja, hoe de zogenaamde pluriformiteit in onze samenleving ten aanzien van normatieve aspecten aan het cultuurbeheer in de samenstelling van de toekomstige Raad voor het cultuurbeheer tot uitdrukking wordt gebracht. Gaarne zouden zij daarover een beschouwing tegemoet zien?

De leden van de S.G.P.-fractie hadden in de memorie van toelichting de aansluiting tussen enerzijds de Monumentenraad en de Archiefraad en anderzijds de Raad voor het cultuurbeheer gemist. Zo vroegen zij zich af op welke grond de regering is gekomen tot de voorgestelde constructie van een Raad met vier Afdelingen. Gaarne vernamen zij hoeveel leden de op te heffen adviesorganen hebben. In dit verband stelden zij ook de vraag hoe groot de nieuwe Afdelingen zullen gaan worden in vergelijking met de vigerende structuur.

2. Taak

De leden van de P.v.d.A.-fractie konden zich vinden in de voorgestelde taakafbakening tussen de Raad en de Afdelingen. Zij wilden graag weten volgens welke normen leden van de Raad worden benoemd. Wat is de competentie van de waarnemer van de minister in de Raad, zo vroegen deze leden. Is hij/zij slechts een waarnemer of heeft hij/zij ook een sturende rol?

3. Samenstelling

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen wat de reden is van het feit dat de Raad geen adviserende leden kent in de persoon van ambtenaren van het ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur. Het viel hun op dat in de memorie van toelichting de leden van de Raad en de Afdelingen niet geacht worden op te treden als vertegenwoordigers van overheden of organisaties op bovengenoemd werkterrein. De leden vroegen zich af of dit inhoudt dat de hiervoor genoemde personen ook geen bindingen mogen hebben met overheden of organisaties op dit werkterrein. Bovendien viel het hun op dat van deze voorwaarde geen melding is gemaakt in onderhavig wetsvoorstel.

De leden van de D66-fractie vroegen of de minister zou willen motiveren waarom waarnemers moeten worden aangewezen; kan hij tevens aangeven uit welke kringen deze afkomstig zullen zijn. Voor wat dit laatste betreft werd bij wijze van voorbeeld gewezen op de Rijksarchivaris die in de huidige situatie op grond van artikel 10 Archiefwet ambts-halve lid is van de Archiefraad. Zal de Rijksarchivaris in de nieuwe situatie worden aangewezen als waarnemer?

7. Financiële aspecten

De leden van de C.D.A.-fractie zouden gaarne een specificatie van de budgettaire situatie tegemoet zien: hoe worden de leden van de Raad en de Afdelingen gehonoreerd en hoe staat het met de onkostenvergoeding? Zou daarnaast ook aangegeven kunnen worden waaruit de materiële uitgaven van de Commissie van advies voor de natuurhistorische musea bestaan?

De leden van de V.V.D.-fractie waren eveneens van mening dat, ondanks het feit dat het wetsvoorstel een budgettair neutraal karakter draagt, een nadere specificatie gegeven dient te worden van de begroting van de Raad voor het cultuurbeheer.

8. Adviezen

a. Monumentenraad

De leden van de C.D.A.-fractie zouden gaarne omtrent het advies van de Monumentenraad op de hoogte worden gehouden van de beleidsplannen inzake de nieuwe organisatievorm voor het beleidsterrein «bescherming van monumenten tegen rampen en oorlogsgevaar».

De leden van de V.V.D.-fractie hadden kennis genomen van het feit dat de regering de aanbevelingen van de projectgroep Externe advisering in grote lijnen volgt. Toch wilden zij nog een kanttekening plaatsen bij het voornemen de werkzaamheden van de Rijkscommissie voor de

bescherming van monumenten tegen rampen en oorlogsgevaar te beëindigen. In de memorie van toelichting antwoordt de minister dat thans met de Monumentenraad overleg plaatsvindt over een nieuwe structuur om dit beleidsbelang nieuwe vorm te geven. Kan de minister aangeven welke organisatievorm hij voor ogen heeft? Zou de minister tevens kunnen aangeven binnen welke termijn aan de nieuwe organisatievorm gestalte gegeven kan worden?

9. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 3

De leden van de S.G.P.-fractie informeerden naar aanleiding van artikel 3 naar de stand van zaken aangaande het overleg met de Monumentenraad over de problematiek van de bescherming van monumenten tegen rampen en oorlogsgevaar.

Artikel 4

Volgens artikel 4 kan de Raad zijn adviesbevoegdheid delegeren aan een Afdeling. De leden van de S.G.P.-fractie konden zich voorstellen dat hiermee onnodige bureaucratisering wordt voorkomen. Anderzijds vroegen zij zich af of delegatie niet zal leiden tot een juist niet beoogde versterking van sectorale advisering. Tevens stelden zij de vraag waarop de verwachting is gebaseerd dat de Raad anders zal functioneren dan de huidige Monumentenraad.

Artikel 5

De leden van de C.D.A.-fractie waren verheugd over het feit dat de minister het advies van de Raad van State inzake het verplicht gezamenlijk indienen van de ontwerp-begroting en het verslag van werkzaamheden vóór 1 april had overgenomen.

De leden van de S.G.P.-fractie stelden ten aanzien van artikel 5 de vraag op welke wijze de Kamer geïnformeerd zal worden over de werkzaamheden van de Raad.

Artikel 7

De leden van de C.D.A.-fractie gingen akkoord met de benoeming en het ontslag van de leden van de Raad door de minister bij Koninklijk Besluit.

Artikel 8

Met betrekking tot artikel 8 zouden de leden van de S.G.P.-fractie gaarne vernemen of aangelegenheden, die niet behoren tot het terrein van enige Afdeling, wel aan de Raad ter advisering moeten worden voorgelegd. Gaarne ontvingen zij op dit punt enige verduidelijking. Ook was het deze leden niet geheel duidelijk geworden hoe een vaste commissie – zoals blijkt uit de memorie van toelichting – een advies kan voorbereiden ten behoeve van een Afdeling.

Artikel 10

De benoeming c.q. het ontslaan van de algemeen secretaris van de Raad door de minister strookte in de ogen van de leden van de C.D.A.-fractie niet met de bepaling in lid 4 van artikel 10, waarin gesteld

wordt dat de algemeen secretaris voor de uitoefening van zijn taak uitsluitend aan de Raad verantwoording verschuldigd is. Deze leden stelden voor de algemeen secretaris te laten benoemen en ontslaan door de Raad.

Artikel 12

De leden van de C.D.A.-fractie zouden gaarne de bepalingen ten aanzien van de geheimhoudingsplicht nader uitgelegd zien: kan worden verklaard wat met de uitzonderingen op die geheimhoudingsplicht, namelijk enig wettelijk voorschrift of de bij uitvoering van de wet ontstane noodzaak tot bekendmaking, wordt bedoeld?

Artikel 18

Naar aanleiding van artikel 18 vroegen de leden van de S.G.P.-fractie tenslotte of in het wetsvoorstel tot vervanging van de Woningwet (20 066) de Monumentenraad niet meer wordt genoemd.

De voorzitter van de commissie,
Worrell

De griffier van de commissie,
Roovers